

WERK VAN C. VAN VELZEL.

Nadat langen tijd het groote panorama van Utrecht door C. J. Th. Schut in bijzondere mate de aandacht der bezoekers van het Centraal Museum getrokken heeft, zijn thans in de historische afdeeling een aantal aquarellen en penteekeningen tentoongesteld van Coenraad van Velzel uit de jaren 1900—1912, afkomstig uit den Topografischen Atlas van het Gemeente-Archief.

Het zijn afbeeldingen, vooreerst van een aantal thans verdwenen utrechtsche molens, die echter vele stadgenoten nog gekend hebben: „De Meiboom” en de „Rijn en Zon”, beiden aan het Paardenveld, beiden in hun steenen gedaante dagteekenend van 1745, beiden afgebroken in 1913; „De Kat”, de zeer hooge molen aan den Vleutenscheweg (1746), die in Augustus 1877 uitbrandde en als droefgeestige romp nog tot 1909 is blijven staan; en de houtzaagmolen op Kranenburg aan den Krommen Rijn, waarvan de schamele overblijfselen binnenkort gesloopt zullen worden. Daarmee zal de laatste oude molen verdwenen zijn. (De molen aan de Adelaarstraat dateert — als opvolger van de Rijn en Zon — eerst van 1913).

Vervolgens treft de bezoeker nog enige stadsgezichten aan, waarvan vooral die van het Pieterskerkhof en de Voetiussteeg, vóór deze laatste in 1907 door verbreding een Voetiusstraat werd, en van den ingang van de Janskerk tegenover de Korte Jansstraat wel belangstelling zullen genieten.

Coenraad van Velzel werd 5 Februari 1878 te Amsterdam geboren en woonde van 1882—1914 te Utrecht, waar hij opleiding tot „decoratieschilder” kreeg aan de, toen in huize Zoudenbalch gevestigde Ambachtsschool en o.a. in het bedrijf van C. B. Wiesman werkzaam is geweest. In zijn vrijen tijd trok hij er op uit om oude stadshoekjes te teekenen en te schilderen. Utrechtsch werk van zijn hand is gereproduceerd in de Jaarboekjes van 1929, 1930 en 1931. In particulier bezit hier ter stede bevindt zich nog menige, door hem vervaardigde, nauwkeurige afbeelding van utrechtsche stadsgezichten.

Van voorbijgaanden aard waren zijn werkzaamheden bij de lustrumfeesten van 1896 en 1906 en bij herdenkingsbijeenkomsten in Tivoli, waarvan hij de versieringen „verzorgde”, zooals dat tegenwoordig heet („een modewoord en toch leelijk”, zei Multatuli eens). Decoratief werk bracht hij aan in het kasteel de Haar en in verschillende kerken. Van Kunstliefde was hij een trouw lid.

In 1914 werd de heer van Velzel benoemd tot leraar aan de Ambachtsschool te Doesburg, waar hij ook na zijn pensionneering is blijven wonen. In 1947 schilderde hij daar nog voor de nieuwe raadzaal een portret van H.M. de Koningin.

De korenmolen „De Gans” aan de Gansstraat te Utrecht, gebouwd in 1754, afgebroken in 1920. De gevelsteen, hg. 0,80, br. 0,53 m. — thans in het Centraal Museum — vertoont in hoogrelief beeldhouwd de voorstelling van een gans. Daaronder is het opschrift ingegrift: „De eerste steen geleyt door Stoffel van Woudenberg en Ian Haarmans den 10 July 1754” en daarboven: „De Gans”.

Penteekening van C. van Velzel